

Narysuj projekt dzikiego ogrodu

1

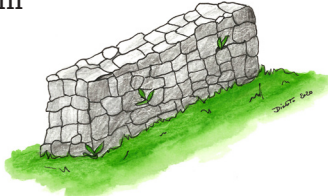
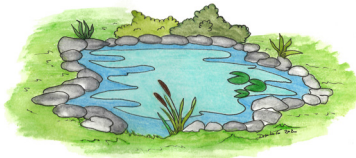
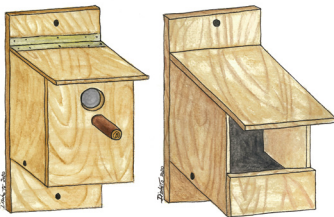
Narysuj w ramce, jak wyobrażasz sobie szkolny dziki ogród.
Aby stworzyć dziki ogród, umieść elementy z legendy poniżej.

Zaprojektuj swój dziki ogród

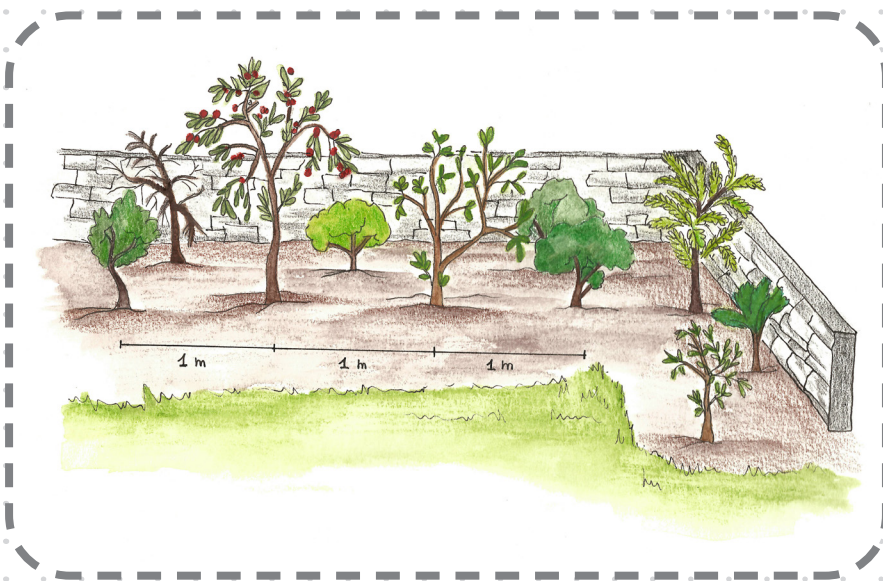
2

Legenda:
elementy, które należy uwzględnić

Żywopłot 	Mur z kamieni
Rośliny zapachowe 	Stos drewna
Zielne rośliny kwitnące 	Budka dla jeża
Hotel dla owadów 	Domek dla ropuchy
Karmnik dla ptaków 	Staw
Budki lęgowe 	Budka dla nietoperzy

Stwórz żywopłot lub kwietnik

- Oszacuj wielkość dostępnej przestrzeni.
- Wybierz przynajmniej 4 gatunki roślin (biorąc pod uwagę dostępność miejsca do ich sadzenia): najlepsze żywopłoty złożone są z różnych gatunków krzewów.
- Rośliny najlepiej sadzić wiosną lub jesienią.
- Przekop miejsce nasadzeń oraz usuń chwasty i pozostałości korzeni z ziemi.
- Wykop dołki do posadzenia roślin; wielkość dołka, musi być dwa razy większa niż bryła korzeniowa rośliny wyciągniętej z doniczki.
- Posadź krzewy w odległości co najmniej 1 metra od siebie. Aby żywopłot wyglądał naturalnie, posadź rośliny w wielu rzędach.
- Miejsce nasadzenia wypełnij ziemią i delikatnie rozłóż ziemię bez jej ubijania.
- Po posadzeniu, obficie podlej rośliny.

Krzewy do posadzenia

- Głóg
- Tarnina
- Ligustr
- Leszczyna
- Dzika róża
- Dzika jeżyna
- Ostrokrzew
- Kalina
- Wiciokrzew
- Rokitnik
- Dereń

Potrzebne wyposażenie

Utrzymanie

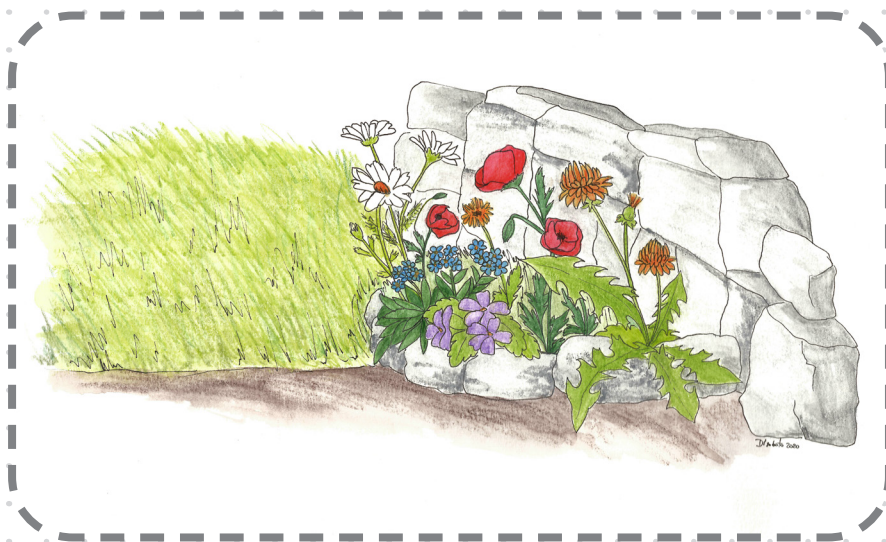
- W pierwszym roku należy często podlewać krzewy, zwłaszcza latem. Ilość potrzebnej wody może różnić się w zależności od gatunku i warunków pogodowych.
- Regularnie przycinaj krzewy, a po ziemi usuwaj martwe gałęzie.

- Rękawiczki
- Taczka
- Motyki
- Duża motyka
- Grabie ogrodowe
- Duże grabie
- Szpadel
- Łopaty
- Łopatki ogrodowe
- Konewki lub wąż do podlewania
- Sadzonki krzewów
- Sekatory

Stwórz zakątek wabiący zapylacze

Wydziel część trawnika, na którym będą rosnać różne gatunki roślin zielnych (tzw. samosiejki), a w innej części wysiej niektóre rdzenne rośliny kwitnące, które zwabiają owady zapylające. Postępuj w ten sposób:

- Wybierz nasłonecznione miejsce w ogrodzie.
- Wczesną wiosną usuń trawę w wybranym miejscu i przegrzeb ziemię grabiami.
- Rozsiej nasiona, a następnie przykryj je iłem.
- Lekko podlej wsiane nasiona.

Niektóre gatunki roślin zielnych, które możesz zaobserwować (samosiejki)

- Koniczyna
- Mniszek pospolity
- Pokrzywa
- Mak
- Chaber
- Niezapominajka
- Koper włoski
- Marchewka
- Jastrun właściwy
- Oset
- Nawłóć
- Fiołek
- Jaskier
- Dziurawiec

Utrzymanie

- Rośliny rozsiewające się samoistnie wymagają znacznie mniej zabiegów pielęgnacyjnych niż np. murawa trawnika.
- Trawnik będzie wymagał niewielkiego przycinania (do wysokości 5-10 cm), które należy wykonać między sierpniem, a wrześniem lub kiedy rośliny przestaną kwitnąć.

Gatunki roślin, które wabią zapylaczy, (do wsiania)

- Koniczyna
- Wieczornik damski
- Przetacznik
- Dziewanna
- Aster nowobelgijski
- Nagietek lekarski

Potrzebne wyposażenie

- Rękawiczki
- Taczka
- Motyki ogrodowe
- Grabie ogrodowe
- Szpadel
- Łopaty
- Konewki lub wąż do podlewania
- Nasiona rdzennych odmian roślin kwitnących

Stwórz aromatyczny zakątek

- Wybierz najbardziej nasłonecznione miejsce w ogrodzie i jeśli to możliwe, osłonięte przed wiatrem.
- Przekop ziemię, spulchniając ją do głębokości 30 cm. Jeśli gleba nie jest żyzna, dodaj trochę kompostu.
- Sadzenie roślin należy wykonać między marcem a kwietniem.
- Rośliny muszą być umieszczone w odległości około 60 cm od siebie, w rzędach, aby nie tworzyły sobie nawzajem cienia.
- Zioła i rośliny zapachowe należy sadzić od strony południowej.
- Jak tylko posadzisz zioła, pamiętaj, żeby je obficie podlać.

Gatunki roślin do posadzenia (gatunki wieloletnie)

- Lawenda
- Rozmaryn
- Szałwia
- Tymianek
- Mięta
- Szczypiorek
- Krwawniki
- Czosnek
- Koper włoski
- Hyzop
- Melisa
- Czerwony waleriana
- Biedrzyca mniejsza

Potrzebne wyposażenie

- Rękawiczki
- Taczka
- Motyki ogrodowe
- Grabie ogrodowe
- Szpadel
- Łopaty
- Konewki lub wąż do podlewania
- Sadzonki roślin aromatycznych
- Sekatory
- Słoma/kora do zabezpieczania roślin

Jak zbudować pułapkę na owady

1

Jest to metoda łapania owadów za pomocą słoika z dwoma rurkami: jedną do zasysania, a drugą do łapania. Gdy owad wpadnie już do słoika, można go obserwować za pomocą lupy.

Kilka podstawowych zasad

- Ostrożnie obchodź się z owadami.
- W miarę możliwości unikaj dotykania owadów.
- Umieść słoik w zacienionym miejscu.
- Nie umieszczaj różnych gatunków w jednym naczyniu.
- Trzymaj owady w pułapce tylko na czas potrzebny do obserwacji.
- Wypuść owady w tym samym miejscu, gdzie je złapałeś.
- W miarę możliwości zminimalizuj liczbę łapanych owadów.

Potrzebne materiały

- aczynie: plastikowy słoik lub półlitrowa plastikowa butelka
- plastikowa rurka: średnica 2-3 cm, długość około 20 cm
- sterylna gaza
- nożyczki lub nóż uniwersalny
- taśma
- lupa
- notatnik i ołówek
- atlas do identyfikacji owadów

Jak zbudować pułapkę na owady

2

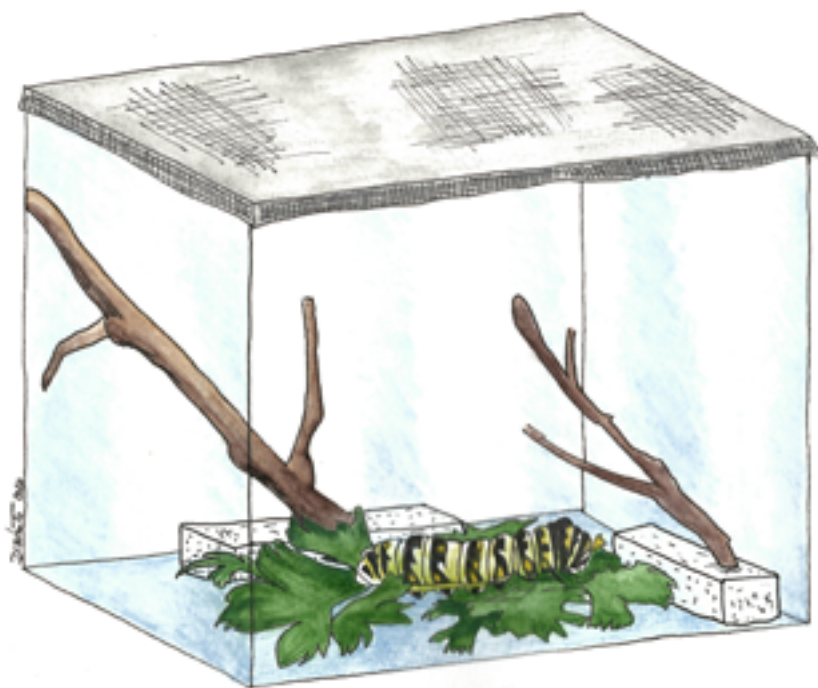
Pora na działanie

- W pierwszym kroku skorzystaj z pomocy osób dorosłych. Pomogą Ci zrobić dwa otwory w słoiku lub plastikowej butelce. Skorzystajcie z nożyczek lub nożyka. Otwory powinny mieć około 2-3 cm średnicy (w zależności od rurki, którą posiadasz) i być usytuowane na dwóch różnych wysokościach: jedna wysoko przy otworze pojemnika, druga niżej i po jego drugiej stronie.
- Również w tym kroku poproś o pomoc osobę dorosłą: przetnijcie rurkę na pół, tak, aby uzyskać dwie równe części o długości co najmniej 10 cm każda.
- Umieść jeden z kawałków rurki w górnym otworze. Pamiętaj, że należy wsunąć co najmniej 2 cm rurki. Szczelnie zamocuj ją taśmą z zewnątrz.
- Nałóż gazę na jeden koniec drugiego kawałka rurki i włóż ją do dolnego otworu w pojemniku. Strona z gazą musi wejść do butelki na około 2 cm. Dzięki temu, w momencie zassania owad powinien znaleźć się w pojemniku bez wpadania do drugiej rurki! Również w tym przypadku szczelnie zamocuj rurkę za pomocą taśmy.
- A zatem - co robić teraz? Weź swój nowostworzony "odkurzacz na owady", idź do ogrodu, poszukaj małego owada i jak tylko go znajdziesz, ostrożnie przyłóż do niego rurkę znajdującą się wyżej przy otworze pojemnika. Gdy tylko wystarczająco się zbliżysz, zacznij zasysać powietrze tą drugą, umiejscowioną przy podstawie i... Złapany! W tym momencie Twój owad znalazł się w środku; jest gotowy do obserwacji. Zapisz w zeszycie wszystkie swoje spostrzeżenia, które przydadzą się do jego identyfikacji.

Jak hodować gąsienicę i obserwować jej metamorfozę!

Potrzebne materiały

- Roślina żywicielka
- 1 pojemnik: plastikowe pudełko lub szklany zbiornik.
- Siatka, cienka jak moskitiera (wystarczająco duża, by zakryć pojemnik).
- Suche gałązki
- Płaskie plastikowe wieczko (np.: pokrywka tacki na lody).

Jak hodować gąsienicę i obserwować jej metamorfozę!

2

Co robić:

1. Zdobądź przynajmniej jedną gąsienicę. Jeśli, tworzysz swój dziki ogród i posadziłeś lub zasiałeś rośliny, które przyciągają zapylaczy (spójrz na arkusz informacyjny/ badacza o żywopłocie, aromatycznym zakątku i łące), takie jak motyle, to jest duża szansa, że na nich znajdziesz gąsienice. Jak wiecie (spójrz na Arkusz informacyjny „Motyle: gatunki wabione do dzikiego ogrodu”) wiele gatunków motyli jest ściśle związanych z jedną lub kilkoma roślinami, na których liściach żerują w stadium gąsienicy. Z wiadomości zawartych w arkuszu dowiesz się m.in. czym karmić gąsienice po "schwytaniu". Po złapaniu, umieść gąsienicę w przezroczystym plastikowym pojemniku, a jeśli masz ich więcej niż jedną zastąp pudełko dużym szklanym zbiornikiem (jak akwarium). Pojemnik należy następnie zakryć przygotowaną wcześniej siatką, aby zapobiec ich ucieczce i jednocześnie zapewnić ciągły dopływ świeżego powietrza.
2. Umieść gąsienicę w przezroczystym plastikowym pudełku lub w dużym szklanym zbiorniku np. w akwarium. Pojemnik należy nakryć siatką, która zapewni swobodną wymianę powietrza a jednocześnie sprawi, że gąsienica nie wydostanie się.
3. Gąsienice należy karmić codziennie, świeżymi liśćmi rośliny żywicielki, ponieważ nie zje ona liści pochodzących z innego rodzaju rośliny.
4. Należy codziennie czyścić pojemnik, w którym hodujemy gąsienice, aby zapobiec rozwojowi pleśni, bakterii i gromadzenia gnijących roślin. Gąsienice są bardzo delikatne, dlatego szczególnie uważaj na nie podczas czyszczenia pojemnika lub wymiany liści! Zawsze myj ręce przed i po pracy z gąsienicami, aby uniknąć przenoszenia bakterii lub innych niebezpiecznych mikroorganizmów.
5. Zawsze bądź ostrożny, gdy wyjmujesz gąsienicę podczas czyszczenia pojemnika i wymiany liści! Po skończonych porządkach dokładnie umyj ręce, aby uniknąć przenoszenia bakterii lub innych potencjalnie szkodliwych mikroorganizmów.
6. W pojemniku przygotuj kilka suchych gałązek, gdzie gąsienica może się „osiedlić” i przekształcić się w poczwarkę. Aby to zrobić przymocuj kilka małych gałązek pionowo do plastikowego wieczka od lodów i umieść je w pudełku dla gąsienic.
7. Gdy gąsienica znajdzie odpowiednie miejsce, by zamienić się w poczwarkę, nie rób nic więcej; nie czyść i nie wkładaj nowych liści, tylko poczekaj aż przekształci się w dorosłego motyla.
8. Po przekształceniu się w dorosłego motyla poczekaj, aż całkowicie rozłoży skrzydła (trwa to nawet ponad godzinę) i uwolnij go w ogrodzie, ale tylko wtedy, gdy jest piękny słoneczny dzień, a nie deszcz lub wiatr!

Jak zbudować hotel dla owadów

Aby skonstruować hotel (sztuczne schronienie) dla owadów z powodzeniem, na początku musimy zrozumieć ich potrzeby. Niektórzy z owadzich gości będą zamieszkiwać zbudowany domek tylko podczas zimnych pór roku. Inni zaś, wykorzystają go jako miejsce dla swoich dzieci.

Po stworzeniu podstawowej konstrukcji hotelu, musi on zostać „umeblowany”. Zarówno naturalne jak i sztuczne materiały pomogą stworzyć dogodne miejsce dla jego gości. W tym celu, możemy użyć dowolny rodzaj materiałów, pamiętając by w swojej teksturze posiadały wiele dziurek, wgłębień i zakamarków.

- Hotel dla owadów powinien znaleźć się w przestrzeni dzikiego ogrodu, w miejscu wolnym od bezpośredniej ekspozycji na promienie słoneczne i osłoniętym od wiatru.
- Hotel musi być chroniony przed deszczem. Najlepiej jest go umiejscowić w okolicach szopy lub pod zadaszeniem.
- Przymocuj siatkę, która przytrzyma wewnętrzną strukturę hotelu i zapobiegnie wypadaniu materiałów np. szyszek, w których zagnieżdżą się owady.
- Podczas konstruowania hotelu, na początku najlepiej umieścić większe materiały a następnie dodawać przedmioty o mniejszych rozmiarach tak, aby wypełniły jak najwięcej pustych, niezagospodarowanych przestrzeni.

Materiały naturalne

- Niewielkie pnie drzew (do nawiercania)
- Gałązki
- Suche liście
- Kora
- Słoma
- Trzcina bagienna, trzcina bambusowa
- Kamienie różnej wielkości
- Szyszki sosnowe

Inny rodzaj materiałów

- Drewniane palety (4-5)
- Cegły z dziurami
- Dachówki ceramiczne
- Stare doniczki
- Wiertarka i wiertła (3-12 mm)
- Taczka (aby przewieźć materiały)
- Metalowa siatka
- Młotek i gwoździe

Jak zbudować hotel dla owadów

2

Przydatne informacje

Niektóre z czynności wymagają nadzoru dorosłych.

- Umieść palety jedna na drugiej, aby utworzyły strukturę hotelu o wysokości minimum jednego metra.
- Wypełnij wszystkie przestrzenie materiałami naturalnymi tj. trzcina, słoma, kora, kamienie. Pamiętaj, że Twoim celem jest stworzenie jak największej ilości dostępnego dla owadów miejsca w postaci dziur i korytarzy.
- Puste korytarze bez wyjścia, są niezbędne jako mieszkania dla pszczoł samotnic oraz gliniarzy naściennych. W tym celu, należy wydrążyć otwory w pniach drzew, o średnicy ok. 4-12 mm i długości 12-20 cm lub użyć trzciny bagiennej i bambusowej umieszczonej w doniczkach.
- Dla zielonych sieciarek, biedronek i skorków, należy przygotować miejsca chronione przed warunkami atmosferycznymi. Do tego celu idealnie nadadzą się małe doniczki i dziurawe cegły, które można wypełnić słomą.

Budka lęgowa. Budowa i instrukcja obsługi

Każdy gatunek ptaka ma inne potrzeby lęgowe, dlatego też istnieją różne rodzaje budek przystosowanych ptasich potrzeb. Istnieją budki z wejściem w kształcie dziury, przeznaczone dla gatunków gniazdujących w jamach oraz budki otwarte dla tych, które szukają schronienia bez dziupli.

Podstawowe typy budek lęgowych:

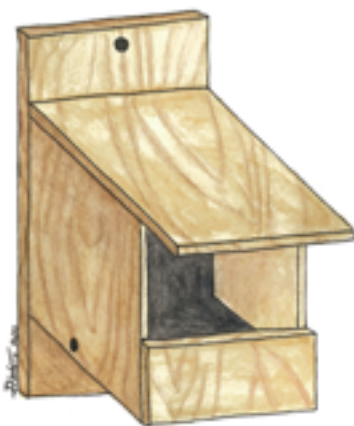
Wejście w postaci małego otworu

Używana przez: bogatki, modraszki, wróble, szpaki, dzięcioły duże, kowaliki, krętogłowy, pleszki zwyczajne, strzyżyk.

Wejście otwarte

Używana przez: rudziki, pliszki siwe, strzyżyki, kosy zwyczajny.

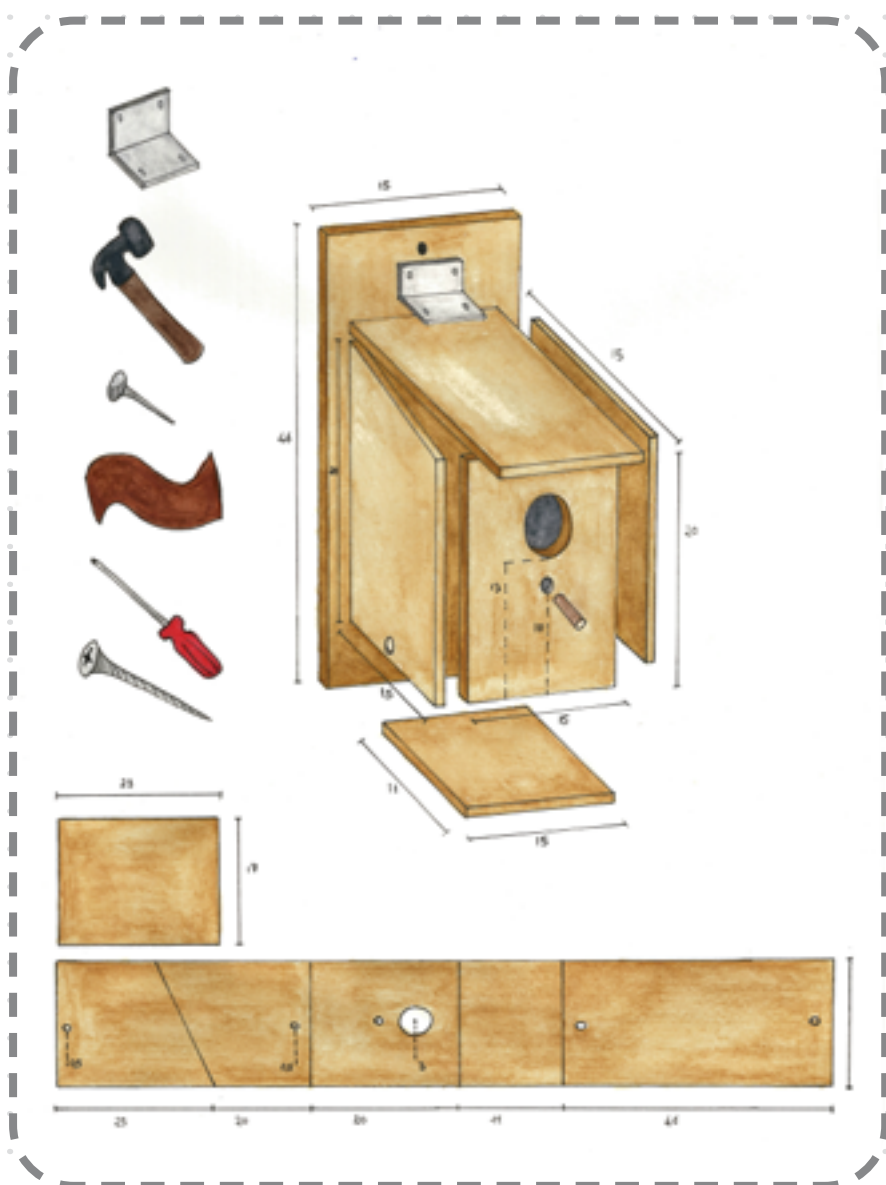

Niektóre gatunki ptaków, które możesz dostrzec w Twoim ogrodzie niechętnie gniazdują w budkach lęgowych, a należą do nich: zięba zwyczajna, dzwonec, sierpówka, kapturka, szczygła, sówka, sroka.

Potrzebne materiały

- kawałki drewna (sklejka o wymiarach wskazanych poniżej, grubość sklejki ok. 2 cm)
- papier ścierny
- młotek i gwoździe (z szeroką główką)
- śrubokręt i śruby
- 2 kołki ścienne do mocowania gniazda na drzewie
- 2 zawiasy ze stali nierdzewnej

Poniżej przedstawiamy uniwersalny plan montażu budki z okrągłym wejściem, którego średnica pozwala zwabić wiele gatunków ptaków.

Prawa strona

20 x 15 cm

Lewa strona

25 x 15 cm

Przód

20 x 15 cm

Dół

11 x 15 cm

Tył

46 x 15 cm

Dach

23 x 17 cm

Postępowanie

- Wykonaj otwór o średnicy 3 cm w przedniej części budki. Pamiętaj, że otwór musi znajdować się na wysokości około 18 cm od dolnej krawędzi kawałka sklejki.
- Przetrzyj wszystkie kawałki sklejki papierem ściernym, aby usunąć drzazgi, które mogłyby Cię zranić.
- Połącz elementy zgodnie z przedstawionym schematem.
- Nie mocuj dachu za pomocą gwoździ, tylko pomiędzy dachem a tyłem budki za pomocą wkrętów umieść zawias (patrz: schemat). To umożliwi podnoszenie dachu i sprawdzanie budki lęgowej (patrz poniżej "przydatne informacje").
- Wykonaj kilka otworów w dnie, aby umożliwić wyciek wody, która mogłaby dostać się do budki w przypadku ulewnego deszczu.
- Zamocuj patyk tuż pod wejściem, aby służył jako żerdź.
- Bby chronić budkę lęgową przed warunkami atmosferycznymi i zwiększyć jej trwałość, pomaluj ją brązową bejcą na bazie wody.
- Przymocuj haki na środku budki (jeden na górze, drugi na dole) i przymocuj ją do drzewa.

Przydatne informacje:

- Zawieszaj domki lęgowe od połowy zimy do wczesnej wiosny, przed rozpoczęciem sezonu lęgowego, w miejscach chronionych przed silnymi wiatrami i deszczem.
- Monitoruj budkę lęgową z bezpiecznej odległości, która nie utrudnia dostępu do budki dorosłym ptakom. Ptaki mogą się bać, jeżeli zobaczą kogoś w pobliżu i przez to nie wejdą do środka.
- Usuń budki lęgowe, które nie są już używane.
- Czyść je we wrześniu-październiku, aby były przygotowane do następnej wiosny, i nowego sezonu lęgowego.

Karmnik: instrukcja budowy i obsługi

1

W okresie zimowym wielu gatunkom ptaków trudniej będzie znaleźć owoce na drzewach, a jeszcze trudniej złowić owady. Gatunki te zatem z konieczności zmieniają swoją dietę, stając się wszystkożerne.

Tutaj wkraczasz Ty! Możesz pomóc, tworząc i instalując karmniki w swoim ogrodzie, a tym samym masz okazję zwabić i obserwować więcej różnych gatunków ptaków.

Jakie pożywienie lubią?

POŻYWIENIE	ZWABIONE GATUNKI
Nasiona kukurydzy, konopie i siekana kukurydza	Zięba, dzwonec, szczygieł
Olej słonecznikowy	Zięba, dzwonec, sikora, kowalik
Słodkie okruchy	Rudzik, sikora, kowalik, zięba, kos, szpak, kapturka
Suszone owoce	Sikora, kowalik
Świeże owoce	Kos, szpak, kapturka, rudzik, modraszka zwyczajna
Tłuszcz i mięso	Sikora, szpak, rudzik, kos

W sprzedaży jest wiele różnych rodzajów karmników.

Tutaj wyjaśnimy, jak je zbudować, używając materiałów pochodzących z recyklingu. Podwójna pomoc Naturze!

Kilka przydatnych instrukcji dotyczących instalacji:

- Karmnik montuj z dala od silnych wiatrów i deszczu
- Jeśli jest możliwość to instaluj karmnik w pobliżu gęstych krzewów, krzaków, żywopłotów i rozgałęzionych drzew
- Umieść go poza zasięgiem kotów i psów
- Karmnik musi być mocno przymocowany do pnia drzewa lub zawieszony, ale nie na zbyt długich linach, które mogą powodować efekt huśtawki
- Zawsze stosuj świeży pokarm, usuwaj gałuszki i resztki

Materiały

- Karton z opakowania mleka lub soku
- Nóż
- Taśma
- Wodoodporna smycz na klucze/linka
- Drewniany kijek
- Liście dla ozdoby
- Jedzenie (wybierz z listy powyżej)

Postępowanie

- Umyj i dokładnie wypłucz pojemnik po mleku/soku
- Poproś o pomoc osobę dorosłą i za pomocą noża zrób na jednym z szerokich boków coś w rodzaju okienka do wkładania pokarmu i otworu, którym ptaki wejdą do karmnika
- Wywierć otwór pod oknem i włóż drewniany patyk, który posłuży jako żerdź. W razie potrzeby przymocuj go taśmą, aby uniknąć zbytniego ruchu
- Zrób jeden lub dwa otwory na górze pojemnika i włóż przez nie smycz/linkę, na której powieszysz karmnik
- Jeśli chcesz, przyozdób karmnik, używając liści, aby był jak najbardziej naturalny
- Teraz po prostu zawieś karmnik, włóż pokarm i poczekaj, aż pojawią się ptaki

Zbudujmy razem budkę dla nietoperzy

1

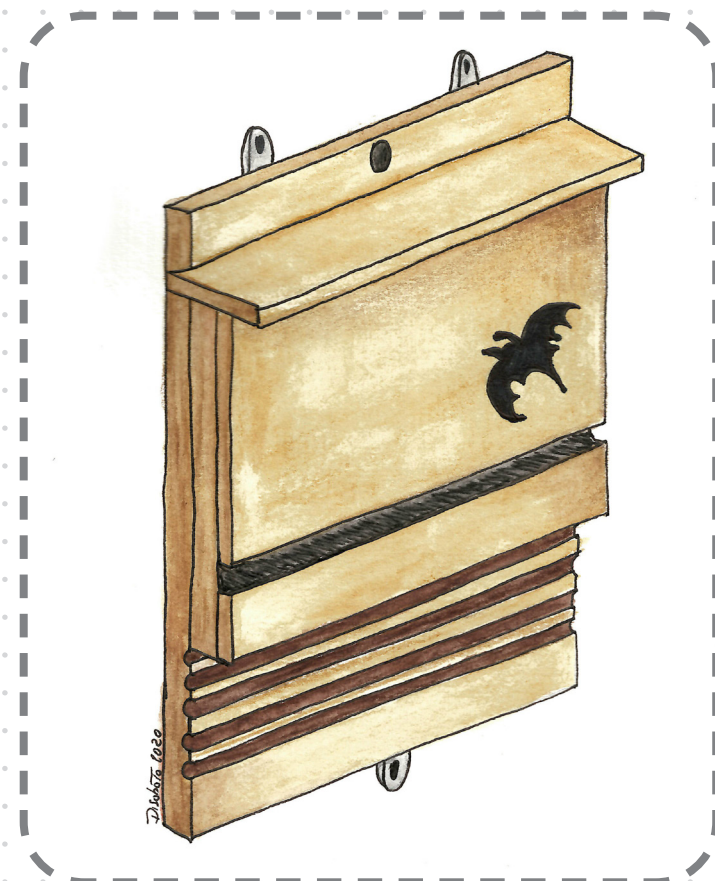
Możemy pomóc nietoperzom wykonując i montując dla nich schronienie bezpośrednio w szkole.

Zobaczmy razem, krok po kroku, jak je zbudować!

Potrzebne materiały

Do wykonania drewnianej budki dla nietoperzy potrzebne będą listwy i deski (wymiary podane poniżej) o grubości min. 1,5 cm. Powinny być wykonane ze sklejki topolowej. Lepiej unikać drzew iglastych, takich jak sosna i jodła ze względu na żywicę, którą produkują.

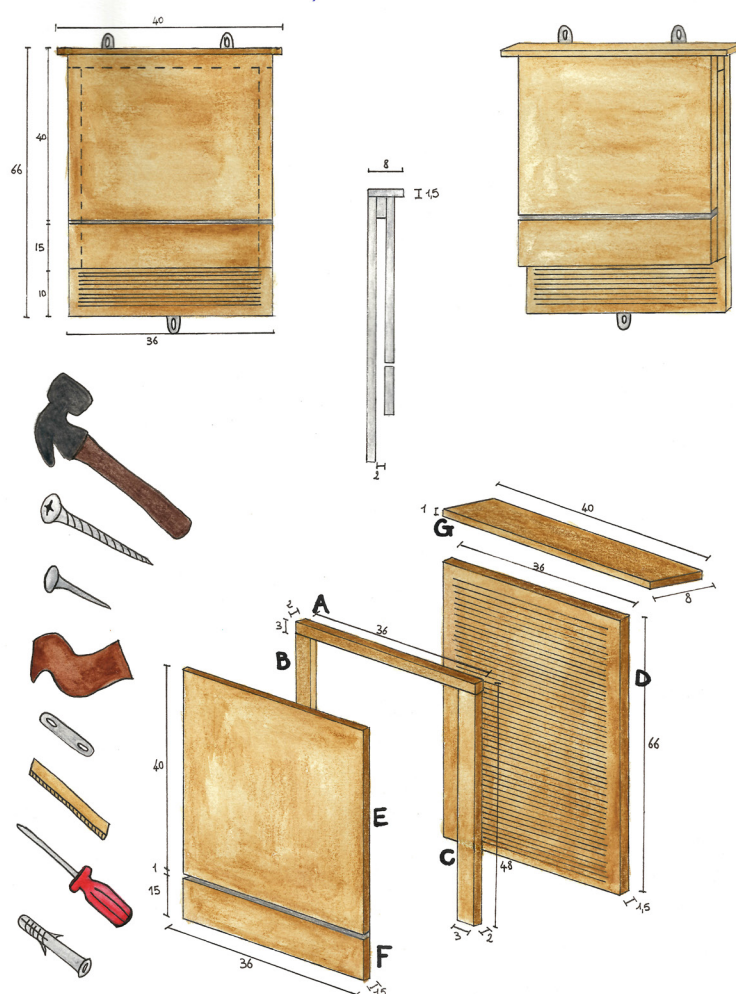
- 1 deska 40x8 cm (dach)
- 1 deska 36x66 cm (tylna ściana)
- 1 deska 40x36 cm (ściana przednia wysoka)
- 1 deska 15x36 cm (ściana przednia niska)
- 1 listwa dł. 36 cm, przekrój 3x2 (górna) 2 listwy dł. 48 cm, przekrój 3x2 (boczna)

Niezbędny sprzęt

- Papier ścierny Młotek
- Gwoździe (szeroka główka, długość 3 cm) Linijka
- Dziurkacz lub śrubokręt
- 3 płaskie haczyki
- Śruby do mocowania haczyków do budki dla nietoperzy
- 3 kołki do mocowania skrzynki dla budki do ściany

- Przed wszystkim wygładzić wszystkie elementy papierem ściernym, aby usunąć wszelkie drzazgi, które mogłyby Cię zranić podczas montażu.
- Za pomocą szydła (lub śrubokrętu) oraz linijki zrób w deskach małe rowki (równoległe i oddalone od siebie o około 1 cm) o głębokości kilku mm, tylko z jednej strony (tej, która następnie będzie stanowiła środek budki). Nietoperze użyją ich jak drabiny do wspinania się do wnętrza budki.
- Następnie przejdź do montażu. Postępuj zgodnie z podpowiedzią na schemacie. Sugerujemy, aby najpierw złożyć tylną ścianę z listwami, a później dodać przednie panele ścienne. Budka dla nietoperzy musi być dobrze zbudowana, tak aby nie powstawały przeciągi. Nie może być także pokryta środkami grzybobójczymi ani farbami na bazie nitrocelulozy.
- Aby zabezpieczyć budkę przed warunkami atmosferycznymi i zwiększyć jej trwałość, po zakończeniu budowy pokryj ją brązową farbą wodną.
- Kiedy farba wyschnie przymocuj do budki 2 haczyki (jeden na górze i jeden na dole pośrodku), a następnie zamontuj ją np. w ustronnym miejscu na budynku szkoły.

Jak zbudować hibernakulum dla gadów

1

Gdy przychodzi jesień, a temperatura zaczyna spadać – najwyższa pora, by zacząć myśleć o sposobach pomocy dzikiej faunie w przetrwaniu zimy!

Aby to osiągnąć, proponujemy zbudowanie czegoś w rodzaju podwyższonej rabaty, która może również posłużyć jako miejsce hibernacji dla fauny. Obiekt ten będzie domem dla zwierząt, a jednocześnie zapewni żyzny grunt dla Twoich roślin.

Poniżej prezentujemy instrukcję stworzenia podwyższonej rabaty krok po kroku:

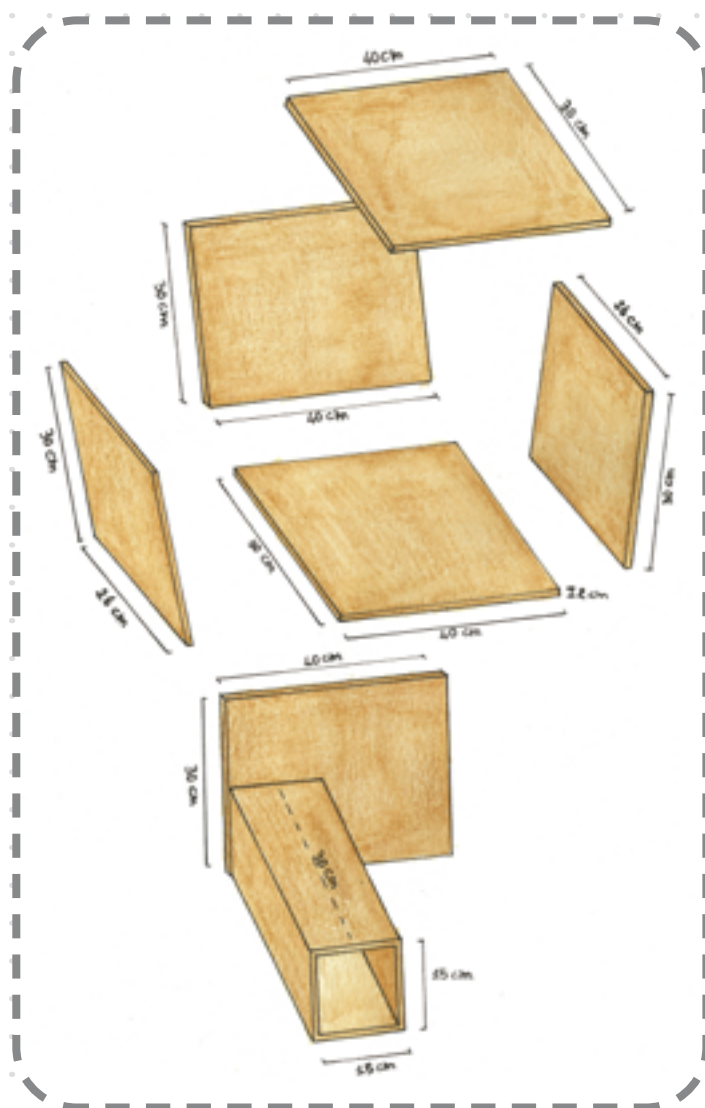
1. Wybierz suchy obszar, w miarę możliwości taki, gdzie rabata będzie otoczona przez wysoką trawę lub inną otaczającą roślinność.
2. Narysuj na ziemi lub wytycz patykami/sznurkiem prostokąt o wymiarach 1m x 2m (lub większy, jeśli uznasz za stosowne). Dłuższy bok ma być zwrócony ku południu.
3. Usuń trawę z zaznaczonego obszaru. Następnie wykop rów głęboki na 20 cm.
4. Wypełnij dziurę dużymi kłódami, tworząc stos wysoki na ok metr. Dzięki temu stworzysz komory poniżej poziomu mrozu, które umożliwią gadom, płazom i innym zwierzętom hibernować.
5. Przykryj stos kłód mniejszymi gałęziami.

Jeśli nie masz możliwości wykopania dołu, po prostu ułóż stos z kłód bądź kamieni. To wystarczy, aby stworzyć schronienie dla gadów – szczególnie, gdy są nadal aktywne!

Zbudujmy schronienie dla jeża

W dzikim ogrodzie jeż żyje jak król! Ogród jest miejscem, który zapewnia jeżom jedzenie, schronienie w trakcie upałów i umożliwia przetrwanie zimowego spoczynku.

Schronienie dla jeża możesz zbudować wykorzystując np. plastikowe pudełko. Pod nadzorem osoby dorosłej, zaopatrzyć się w młotek, gwoździe i deski. Wybór należy do Ciebie. Prześledźmy teraz, w jaki sposób można zbudować schronienie dla jeża:

Potrzebne materiały

- Młotek i gwoździe
- Nieobrobione drewno o grubości 2cm
- 4 deski o wymiarach 40 x 30 cm
- 2 deski o wymiarach 26 x 30 cm
- Tunel wejściowy: 4 kawałki drewna o wymiarach 13 x 30 cm
- Ściereczka z tworzywa sztucznego
- Słoma, liście, gałęzie, ziemia, piła

Złóż wszystkie elementy razem według poniższego schematu. Pamiętaj, że przedni kawałek drewna (40 x 30 cm) musi posiadać otwór równy średnicy tunelu (13 x 13 cm), który pozwoli wejść jeżowi do budki.

Przed zakończeniem budowy na spodzie budki umieść trochę ziemi oraz trocin. Gdy schronienie będzie gotowe, ustaw je w osłoniętym miejscu dzikiego ogrodu. Najlepszym rozwiązaniem będzie usytuowanie budki pod żywopłotem. Przykryj ją ściereczką ze sztucznego materiału, a następnie obłóż gałęziami, liśćmi i ziemią. Pamiętaj, aby nie przysypywać tunelu wejściowego, który należy delikatnie okryć słomą i liśćmi.

Zbudujmy schronienie dla ropuchy

1

Schronienie powinno znaleźć się w zacienionym i wilgotnym miejscu, najlepiej pod krzewami. Domek nie wymaga podłoża, ponieważ ropucha z pewnością będzie kopać w ziemi.

Najlepszym sposobem na stworzenie schronienia jest użycie doniczki z terakoty, która pozostaje chłodna latem chroniąc ropuchę przed upałami.

Doniczkę należy umieścić poziomo, we wcześniej wykopanej dziurze, pamiętając, aby nie była ona zbyt głęboka. Sama doniczka powinna być zakopana tylko do połowy. Wnętrze doniczki trzeba częściowo wypełnić ziemią w taki sposób, aby ropucha mogła swobodnie do niej wchodzić i wychodzić oraz swobodnie się poruszać.

Możesz również zbudować naziemne schronienie. Na okręgu stworzonym z kamieni, umieść terakotową doniczkę stawiając ją „do góry nogami”. Pamiętaj, aby zostawić ropusze miejsce w postaci szczeliny, do swobodnego wchodzenia i wychodzenia z domku.

Może minąć od kilku dni do nawet kilku miesięcy, zanim ropucha znajdzie i zamieszka w „domu”, który stworzyłeś. Bądź cierpliwy. Nie wprowadzaj na siłę żadnej znalezionej ropuchy – ropucha sama odnajdzie swoje schronienie naturalnie.

Pamiętaj:

W pobliżu schronienia dla ropuchy powinno znaleźć się źródło wody.

Tworzenie i utrzymanie stawu

1

Stworzenie stawu w dzikim ogrodzie jest bardzo pożyteczne dla przyrody. Z powodu drastycznego spadku ilości terenów podmokłych, a co za tym idzie, również ilości zamieszkujących je gatunków roślin i zwierząt, stworzenie jednego, małego lub dużego, stawu pomoże zachować związaną z nim bioróżnorodność. Stworzenie stawu w dzikim ogrodzie pokaże Ci, że nawet najmniejszy zbiornik wodny charakteryzuje się dużą bioróżnorodnością. Będziesz mógł zaobserwować wiele gatunków roślin wodnych, ale także bezkręgowców, płazów, gadów oraz innych zwierząt.

Poniżej przedstawiono dwa różne sposoby wykonania stawu. Możesz wybrać sposób, który najbardziej Ci odpowiada, biorąc pod uwagę przestrzeń i materiały jakie posiadasz oraz to, ile czasu i pracy chcesz przeznaczyć na stworzenie stawu. Zabierajmy się więc do pracy!

Planowanie

Potrzebne wyposażenie

- tMiarka/centymetr
- Szpadel
- Łopata
- Motyka
- Lina i paliki
- * Arkusz włókniny
- * Arkusz z PCV
- * Zbiornik PCV, minimalna średnica 70-80 cm
- Taczka
- Kamienie i kłody
- Piasek
- Woda

- Staw powinien znajdować się na otwartej przestrzeni, w miejscu nasłonecznionym, z niewielką ilością cienia o określonej porze dnia. Najlepiej, aby znajdował się z dala od drzew, ponieważ mogą one tworzyć zbyt wiele cienia, a także utrudniać pielęgnację zbiornika. Jesienią należy pamiętać, aby usuwać z wody liście opadłe z drzew ich rozkład będzie zużywać tlen potrzebny organizmom zamieszkującym staw.
- Nie ma określonej minimalnej wielkości stawu. W naturze zbiorniki wodne mają różną wielkość, dlatego nawet mały może okazać się cennym siedliskiem dla dzikiej przyrody. Możesz więc wybrać dowolny rozmiar swojego stawu, jednak pamiętaj, aby przy wyborze wielkości wziąć pod uwagę dostępną przestrzeń w ogrodzie oraz czas i ilość pracy, którą możesz poświęcić na jego zbudowanie i pielęgnowanie.
- Głębokość stawu powinna wynosić od 40 do 80 cm. Jeśli poziom wody nie osiągnie co najmniej 40 cm, będzie ona zbyt łatwo się nagrzewać i ochładzać, przez co trudniej będzie zasiedlić staw różnymi gatunkami i zostanie on zamieszkaný jedynie przez kilka organizmów.
- Brzegi stawu muszą być łagodne i stopniowo nachylone, tak aby zwierzęta, które go zasiedlą, mogły z łatwością z niego wchodzić i wychodzić.

** aby oszacować wielkość arkuszy potrzebnych do budowy stawu należy wziąć pod uwagę jego głębokość i powierzchnię. Przy budowie stawu możemy wykorzystać zbiornik PCV lub arkusze foli PCV. Zakup zbiornika wiąże się z wyższymi kosztami, dlatego arkusze PCV mogą stanowić alternatywne i tańsze rozwiązanie.*

Tworzenie i utrzymanie stawu

2

Realizacja:

- W razie potrzeby, za pomocą liny oraz palików wyznacz obszar, w którym będzie kopany dół na staw.
- Rozpocznij kopanie przy pomocy szpadla i motyki. Wykopaną ziemię odkładaj na bok, ponieważ zostanie ona później wykorzystana, aby stworzyć krawędzie stawu.
- Z dna wykopanej dziury usuń wszystkie kamienie, drzewa i korzenie, po to, aby nie przebiły włókniny i folii PCV (jeśli zdecydujesz się ich użyć zamiast zbiornika PCV).
- Na dnie oczyszczonego z kamieni wykopu ułóż arkusz włókniny, a następnie wodoodporny PCV. Pamiętaj, że arkusz PCV musi być większy niż rozmiar stawu, ponieważ będzie on złożony w pół, a jego krawędź musi być zakopana.
- Teraz nadszedł czas na wodę. Najlepiej poczekać, aż staw naturalnie wypełni się wodą pochodzącą z opadów deszczu. Jeżeli jednak zdecydujesz się na budowę stawu w okresie o niskich opadach deszczu możesz sam wlać wodę. W takim wypadku do wypełnienia stawu najlepsza będzie woda pochodząca ze studni.
- Ułóż kamienie i pnie wokół brzegów stawu, aby stworzyć siedliska odpowiednie dla jego przyszłych mieszkańców.
- Jeśli brzegi twojego stawu są szczególnie strome, można umieścić na nich siatki (z konopi lub innego naturalnego materiału), które pomogą zapobiec osuwaniu się brzegu.
- * Jeśli używasz zbiornika zamiast arkuszy PCV po zakończeniu wykopu po prostu usuń kamienie i drewno, wysyp na dno warstwę piasku i umieść na

Utrzymanie

- Sprawdzaj, zwłaszcza latem, czy poziom wody nie jest zbyt niski. Zbyt mała ilość wody mogłaby wpłynąć na obecność zwierząt w stawie oraz zachwiać jego równowagę.
- Jesień jest porą roku, w której powinno się czyścić staw. Wtedy też należy usunąć opadłe z drzew liście i zredukować roślinność wodną, jeśli za bardzo się rozrosła (zarówno na brzegach, jak i w wodzie). Jest to bardzo ważne, ponieważ nadmiar pływających na powierzchni gatunków roślin, może zabierać światło gatunkom rosnącym pod powierzchnią wody.
- Zimą należy pilnować, aby woda w stawie całkowicie nie zamarzła, poprzez dolewanie do stawu niewielkich ilości wody z kranu.
- Wiosną nie należy podejmować żadnych działań czyszczenia stawu, ponieważ możesz zakłócić żyjącym w stawie zwierzętom okres rozrodu oraz składania jaj. Przez takie działania zaniepokojone zwierzęta mogą opuścić oczko wodne.

Tak, staw - bez zachodu i pracy...

Potrzebne wyposażenie

- Szpadel
- Łopata
- * Zbiornik PCV, minimalna średnica 70-80 cm, minimalna głębokość 40-80 cm
- Włóknina
- Taczka
- Kamienie i kłody
- Piasek i ziemia
- Woda

** Jeśli używasz zbiornika zamiast arkuszy PCV po zakończeniu wykopu po prostu usuń kamienie i drewno, wysyp na dno warstwę piasku i umieść na nim zbiornik. Na sam koniec wypełnij krawędzie pomiędzy zbiornikiem, a wykopem ziemią.*

Realizacja:

- W razie potrzeby, za pomocą liny oraz palików wyznacz obszar, w którym będzie kopany dół na staw.
- Rozpocznij kopanie przy pomocy szpadla i motyki. Wykopaną ziemię odkładaj na bok, ponieważ zostanie ona później wykorzystana, aby stworzyć krawędzie stawu.
- Z dna wykopanej dziury usuń wszystkie kamienie, drzewa i korzenie, po to, aby nie przebiły włókniny i folii PCV (jeśli zdecydujesz się ich użyć zamiast zbiornika PCV).
- Na dnie oczyszczonego z kamieni wykopu ułóż arkusz włókniny, a następnie wodoodporny PCV. Pamiętaj, że arkusz PCV musi być większy niż rozmiar stawu, ponieważ będzie on złożony w pół, a jego krawędź musi być zakopana.
- Teraz nadszedł czas na wodę. Najlepiej poczekać, aż staw naturalnie wypełni się wodą pochodzącą z opadów deszczu. Jeżeli jednak zdecydujesz się na budowę stawu w okresie o niskich opadach deszczu możesz sam wlać wodę. W takim wypadku do wypełnienia stawu najlepsza będzie woda pochodząca ze studni.
- Ułóż kamienie i pnie wokół brzegów stawu, aby stworzyć siedliska odpowiednie dla jego przyszłych mieszkańców.
- Jeśli brzegi twojego stawu są szczególnie strome, można umieścić na nich siatki (z konopi lub innego naturalnego materiału), które pomogą zapobiec osuwaniu się brzegu.

Utrzymanie

- Sprawdzaj, zwłaszcza latem, czy poziom wody nie jest zbyt niski. Zbyt mała ilość wody mogłaby wpłynąć na obecność zwierząt w stawie oraz zachwiać jego równowagę
- Jesień jest porą roku, w której powinno się czyścić staw. Wtedy też należy usunąć opadłe z drzew liście i zredukować roślinność wodną, jeśli za bardzo się rozrosła (zarówno na brzegach, jak i w wodzie). Jest to bardzo ważne, ponieważ nadmiar pływających na powierzchni gatunków roślin, może zabierać światło gatunkom rosnącym pod powierzchnią wody.
- Zimą należy pilnować, aby woda w stawie całkowicie nie zamarzła, poprzez dolewanie do stawu niewielkich ilości wody z kranu.
- Wiosną należy podejmować żadnych działań czyszczenia stawu, ponieważ możesz zakłócić żyjącym w stawie zwierzętom okres rozrodu oraz składania jaj. Przez takie działania zaniepokojone zwierzęta mogą opuścić oczko wodne.

Przydatna informacja

Niech natura robi swoje! Najlepszym wyborem jest oczekiwanie na zasiedlenie stawu przez rośliny i zwierzęta w naturalny sposób. **NIE WOLNO** wprowadzać na siłę do stawu gatunków zwierząt z otoczenia, a w szczególności ryb i innych obcych gatunków!